

เรียนรู้วัฒนธรรมไอนุ

~ไปพร้อมกับภาพยนตร์ “SONGS of KAMUI”~



โปรเจกต์ไอนุเพื่อการอาศัยอยู่ร่วมกัน

School of SONGS of KAMUI

มุ่งสร้างสังคมเพื่อการอาศัยร่วมกันโดยไร้การเลือกปฏิบัติ

ปัจจุบันมีชนเผ่าหลากหลายชนเผ่าอาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่น และใคร ๆ ก็สามารถเชื่อมต่อกับโลกผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ ในฐานะผู้ที่ใช้ชีวิตท่ามกลางสังคมนานาชาติ การเรียนรู้ประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรมของแต่ละชนเผ่าจึงเป็นเรื่องที่สำคัญเพื่อสร้างสังคมที่ดียิ่งขึ้น

ชนเผ่าไอนุเป็นชนเผ่าบรรพบุรุษของญี่ปุ่น ส่วนมากจะอยู่ในเฉพาะภูมิภาคฮอกไกโด เกาะทางตอนเหนือของประเทศญี่ปุ่นซึ่งเติบโตมาพร้อมกับวัฒนธรรมและภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง แต่ไม่สามารถพูดได้ว่าเหล่าประชาชนชาวญี่ปุ่นมีความเข้าใจในเรื่องประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มได้เป็นอย่างดี

หนังสือเล่มนี้เป็น “หนังสือการเรียนรู้แบบดิจิทัล” เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้และสนใจเกี่ยวกับชนเผ่าหรือวัฒนธรรมไอนุอย่างลึกซึ้งผ่านภาพยนตร์เรื่อง “SONGS of KAMUI” ในฐานะที่เราเป็นส่วนหนึ่งในโครงการการอาศัยอยู่ร่วมกับไอนุของเมืองฮากาชิคาว่าโดยร่วมมือกับบริษัทฮอกไกโดชิมบุน อยากให้ทุกคนไม่ว่าจะเป็นใครก็ตามได้เข้าถึงหรือดาวน์โหลดหนังสือเล่มนี้ได้อย่างง่ายดาย

เราเชื่อว่าการส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับชนเผ่าและวัฒนธรรมไอนุ และการสร้างสังคมที่เคารพความภาคภูมิใจของชาวไอนุ จะนำไปสู่การพัฒนาที่หลากหลายของวัฒนธรรมญี่ปุ่นด้วยกัน เราจะรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งหากหนังสือเล่มนี้สามารถช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นสังคมเพื่ออาศัยอยู่ร่วมกันโดยไร้การเลือกปฏิบัติได้

ภาพยนตร์ SONGS of KAMUI

ภาพยนตร์ SONGS of KAMUI เป็นภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นโดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างสังคมซึ่งไร้การเลือกปฏิบัติ โดยถ่ายทอดความสำคัญ ความงดงามของวัฒนธรรมและชนเผ่าไอนุผู้เป็นบรรพบุรุษของชาวญี่ปุ่น โดยมีคุณยุกิอะจิริซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมของไอนุที่เกิดเมื่อปี 1903 แต่เสียชีวิตด้วยวัยเพียง 19 ปีมาเป็นต้นแบบในการถ่ายทำ

โครงการภาพยนตร์ SONGS of KAMUI

ในหัวใจของไอนุ มี (เทพเจ้า) คามุยสถิตอยู่

เทรุผู้มีผลการเรียนชั้นเลิศมุ่งหวังเข้าเรียนต่อในโรงเรียนมัธยมปลายหญิง แต่เธอถูกปฏิเสธการเข้าศึกษาต่อทั้งที่เธอมีผลการเรียนดีเพียงเพราะเป็นชาวไอนุ หลังจากนั้นเมื่อปีค.ศ.1917 เธอได้เริ่มเข้าเรียนต่อในโรงเรียนอาชีวศึกษาหญิง แต่กลับถูกตำหนิว่า “นั่งบ้านนอก” และถูกเลือกปฏิบัติอย่างไม่สมเหตุสมผล อยู่มาวันหนึ่ง มีศาสตราจารย์นามว่าคาเนตะ ผู้วิจัยและค้นคว้าภาษาไอนุเพียงหนึ่งเดียว ได้นั่งรถไฟจากโตเกียวมาเยือนบ้านของคุณป้าอินุยัตสึ หรือคุณป้าของเทรุ เพื่อมาฟังบทกวีมหากาพย์ยูการ์นั่นเอง ศาสตราจารย์ได้กล่าวระหว่างนั่งฟังบทกวียูการ์ของคุณป้าไว้ว่า “จงภูมิใจเถิดที่เกิดมาเป็นชาวไอนุ พวกคุณคือชนเผ่าที่มีเพียงหนึ่งเดียวและไม่เหมือนใครในโลก” เทรุที่ได้ยินคำพูดของศาสตราจารย์ก็หมกมุ่นกับการจดบันทึกตามคำแนะนำอันแรงกล้า สุดท้ายแล้วบทกวีก็ถูกแปลจากภาษาไอนุเป็นภาษาญี่ปุ่นออกมาได้อย่างงดงาม จึงทำให้เธอตัดสินใจย้ายมาอยู่ในโตเกียว เมืองที่ศาสตราจารย์อาศัยอยู่เพื่อตั้งใจแปลบทกวีต่อไปอย่างเต็มที่ ขณะเดียวกันเทรุก็ได้บอกลาอิซาชิ เพื่อนวัยหนุ่มชาวไอนุและคุณป้าเพื่อมาโตเกียว แต่เธอก็ไม่รู้เลยว่าจะเป็นชะตากรรมของเธอที่จะไม่มีวันได้เหยียบฮอกไกโดอีกเลย...



เรามีสื่อวิดีโอภาพยนตร์ให้ยืมสำหรับการรับชม

เรามีสื่อวิดีโอภาพยนตร์ “SONGS of KAMUI” ในรูปแบบ Blu-Ray ให้ยืมได้ฟรี โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลที่สามารถใช้พื้นที่ในการจัดฉายภาพยนตร์อย่างพื้นที่ในโรงเรียน เช่น โรงเรียน, ฮอลล์สำหรับจัดอีเวนต์ หรือ Community Center เป็นต้น ทุกคนสามารถรับชมช่วงชีวิตของ “ยูกิเอะ จิริ” ชาวไอนุผู้ประสบความสำเร็จในการอนุรักษ์วรรณกรรมมุขปาฐะอันหลากหลายของชาวไอนุสำหรับคนรุ่นต่อ ๆ ไป ผ่านภาพยนตร์นี้ได้ สอบถามรายละเอียดและสมัครได้ที่โฮมเพจของ School of SONGS of KAMUI หรือติดต่อได้ที่เบอร์โทรศัพท์ด้านล่างนี้

ติดต่อสอบถาม แผนกแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม อิกาชิวาะ เบอร์โทรศัพท์ 0166-82-2111

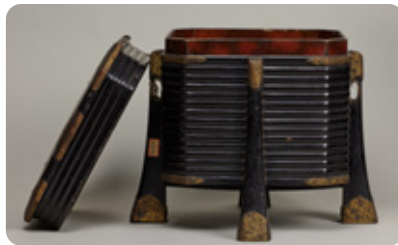


[1] การก่อกำเนิดขึ้นของการติดต่อค้าขายและวัฒนธรรมไอนุ

“ฮอกไกโดเมื่อราว 10000~12000 ปีก่อนคริสต์ศักราชคือยุคโจมง, เมื่อราว 12000 ปีก่อนคริสต์ศักราชจนถึง 1500 ปีหลังคริสต์ศักราชคือยุคโจมงตอนปลาย, เมื่อราว 1500 ปี ~ 800 ปีก่อนปัจจุบันคือยุคซาสิมิง และราว 800 ปีจนถึงราวหลักร้อยปีก่อนปัจจุบันก็เป็นยุคสมัยของวัฒนธรรมไอนุนั่นเอง” ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 เป็นต้นไปเกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะวิถีชีวิตสำหรับผู้ที่อาศัยอยู่ฮอกไกโดเป็นอย่างยิ่ง ยกตัวอย่างเช่น การเปลี่ยนจากการอาศัยในบ้านทรงกระโจมที่มีหลุมในบ้านเป็นการอาศัยอยู่บนพื้นดิน หรือจะเป็นการเริ่มก่อสร้างจาชิ (ในภาษาไอนุหมายถึงป้อมปราการหรือรั้ว) และเริ่มใช้อุปกรณ์ทำจากเหล็กกันมากขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้แปรผันเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่มีความแตกต่างจากเดิม ในทางวิชาการจึงถูกเรียกว่า “วัฒนธรรมไอนุ” ในปัจจุบัน “วัฒนธรรมไอนุ” ที่พวกเราเรารู้จักกันนั้น ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 13~19 ตอนต้นชนเผ่าไอนุได้เริ่มการติดต่อค้าขายกับคนญี่ปุ่นหรือเกาะซาฮาลินรัสเซียจึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นทีละเล็กละน้อย พอเกิดการเปลี่ยนผ่านจากวัฒนธรรมซาสิมิงเป็นวัฒนธรรมไอนุ สิ่งของหลาย ๆ อย่าง เช่น ขงมีคมหรือหอกที่ทำจากหัวลูกธนู หม้อที่ใช้สำหรับทำอาหารต่าง ๆ เหล่านี้ก็เริ่มใช้เหล็กกันมากขึ้นแทนที่จะเป็นหินหรือดิน ซึ่งผลิตภัณฑ์เหล็กเหล่านี้ก็ได้มาจากเหล่า “คนญี่ปุ่น” ที่อาศัยอยู่เกาะฮอนชูหรือทางใต้ของฮอกไกโด อีกทั้งพิธีกรรมอย่าง คา มุยโนมิ (การบูชาเทพเจ้า) หรือภาชนะเครื่องเงินญี่ปุ่นที่ใช้ในชีวิตประจำวันอย่าง “ชินโตโกะ” , “ตุ๊ก” และ “อิตานคิ” ก็ได้รับมาจากภูมิภาคฮอนชูเช่นเดียวกัน ไม่เพียงเท่านั้นยังมีผ้าฝ้าย ข้าวสาร เหล้า บุหรี่ หรือเข็ม ก็ได้รับมาจากคนญี่ปุ่นอีกด้วย เมื่อตอนที่ชาวไอนุได้ของมาจากภูมิภาคฮอนชูหรือแผ่นดินใหญ่ก็ได้มีการแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์จากฮอกไกโด ยกตัวอย่างเช่น ปีกของนกอินทรีหรือเหยี่ยว หนั่งแมวน้ำ ซึ่งสำหรับภูมิภาคฮอนชูถือว่าเป็นของที่มีค่าราคาแพงและยินดีอย่างยิ่งที่ได้รับ อีกทั้งยังมีการมอบหนังหมี หนั่งกวาง ปลาแซลมอนตากแห้ง สาหร่าย และเสื้ออัทตุชิ (เสื้อผ้าที่ทำมาจากเส้นใยของไม้) ให้กับคนญี่ปุ่นอีกด้วย



การค้าขายสินค้าระหว่างชาวไอนุและแคว้นมัตสึมาเอะ
ที่มา / Hokkaido Museum



เครื่องเงินที่ได้มาจากการค้าสินค้าหรือเป็นค่าแรง
ที่มา / ColBase (<https://colbase.nich.go.jp>)



เสื้อทำจากใยไม้ที่มอบให้คนญี่ปุ่น
ที่มา / ColBase (<https://colbase.nich.go.jp>)

[2] อาหาร

อาหารการกินของชาวไอนุสมัยก่อนนั้นจะแตกต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่ เช่น ผู้ที่อาศัยอยู่ใกล้ทะเลก็จะกินของที่จับได้จากทะเล ส่วนผู้ที่อยู่ใกล้ภูเขาหรือริมแม่น้ำจะกินผลไม้ตามฤดูกาลหรือผักและปลาที่จับได้ตามแม่น้ำอันอุดมสมบูรณ์

บนภูเขานั้นก็มีการล่าสัตว์ตั้งแต่สัตว์เล็กสัตว์น้อยอย่างกระต่าย, สุนัขแรคคูนเอโซะ, กระรอกเอโซะไปจนถึงสัตว์ขนาดใหญ่อย่างหมีหรือกวางเป็นต้น ส่วนริมแม่น้ำหรือทะเลสาบ ผู้คนจะตกปลาแซลมอน ปลาเทราต์ ปลาชิชาโมะ เพื่อนำปลาไปต้มกับผัก หรือทำเป็นซูมโอะเสะ เสียบไม้ย่างเป็นต้น บนภูเขาก็จะมีพืชพรรณหลากหลายชนิดที่สามารถหาเก็บได้อย่าง หน่อ ลำต้น ใบ รากเหง้า เป็นต้น ชาวไอนุไม่ได้เพียงแค่ล่าสัตว์หรือตกปลาเท่านั้น แต่ยังทำเกษตรกรรมอีกด้วย ภูเขาฮิเอะกับข้าวฟ่างทางหมาอวะเองก็ได้ชื่อมาจากภาษาไอนุ จากการขุดค้นซากปรักหักพังนั้นทราบกันว่ามีปลูกฝิ่นมาตั้งแต่สมัยโจมง ส่วนธัญพืชมักจะทำเป็นข้าวต้ม แต่บางครั้งก็นำไปหุงเป็นข้าวไว้ในงานพิธีกรรมต่าง ๆ หรือไม่ก็นำไปทำเป็นวัตถุดิบสำหรับดองโงะหรือเหล้าเช่นเดียวกัน อีกทั้งการหาอาหารจากการล่าสัตว์ ตกปลา เก็บผัก ทำการเกษตรกรรมนั้น ไม่ได้รับประทานหมดในทันที แต่มีการเก็บสำรองไว้สำหรับช่วงฤดูหนาวหรือช่วงขาดแคลนอีกด้วย โดยเฉพาะช่วงฤดูใบไม้ผลิจนถึงฤดูร้อนก็จะมีการนำอาหาร ปลา ต่าง ๆ ที่เก็บเกี่ยวในช่วงฤดูใบไม้ร่วงมาทำการแปรรูปและเก็บรักษาไว้ ชาวไอนุให้ความสำคัญกับธรรมชาติไปพร้อม ๆ กับใช้ชีวิตได้อย่างอุดมสมบูรณ์

ใช้ชีวิตกันมาโดยให้ความสำคัญกับธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์เองสินะ!

มาดูกัน!

มื้ออาหารของชาวไอนุ



ราตาชิเคป

“ราตาชิเคป” ในภาษาไอนุหมายถึงการรวมให้เข้ากัน ซึ่งเป็นอาหารที่ทำโดยการต้มผักและถั่ว แล้วปรุงรสด้วยไขมันปลาหรือไขและเกลือ แม้ว่าอาหารชนิดนี้มักจะรับประทานกันในชีวิตประจำวัน แต่ก็ยังเป็นอาหารที่จำเป็นสำหรับงานพิธีกรรมต่าง ๆ อีกด้วย

ที่มา / พิพิธภัณฑ์เมืองซัปโปโระ



ตัวอย่างมื้ออาหารในชีวิตประจำวัน



ที่มา / พิพิธภัณฑ์เมืองซัปโปโระ

[3] เครื่องนุ่งห่ม

ชาวไอนุใช้วัสดุใกล้ตัวในการผลิตเครื่องนุ่งห่ม ดังนั้นแต่ละพื้นที่จึงมีการผลิตและการใช้วัสดุที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง ซึ่งชุดเครื่องนุ่งห่มของชาวไอนุจะมี “เสื้อคลุมผ้าฝ้าย (มงเม็งอิ)” หรือ “เสื้อใยไม้ (จูฮิอิ)” ที่ทำจากเปลือกต้น *Ulmus laciniata* หรือต้นทิลเลีย, “เสื้อหญ้าฟาง (โซฮิอิ)” ที่ทำจากเส้นใยหญ้า อีกทั้งยังมี “เสื้อขนสัตว์ (จูฮิอิ)” ที่ใช้ขนหรือหนังของสัตว์เศรษฐกิจอย่างสัตว์บกหมี กวาง หม่าไม้ หรือจะใช้หนังสัตว์น้ำอย่าง แมวน้ำ นากทะเล และยังมี “เสื้อหนังปลา (เกียฮิอิ)” ที่ทำจากหนังแซลมอนผสมกับหนังปลาโทเมน เมื่อเทียบกับเสื้อผ้าชนิดอื่น ๆ แล้วแขนเสื้อมีความแคบกว่าแต่ชายเสื้อจะกว้างและมีลักษณะเฉพาะเหมือนกับชุดเดรสตะวันตก



ชาวไอนุมี “ชุดในชีวิตประจำวัน” สำหรับใช้ดำรงชีวิตในทุก ๆ วัน และมี “ชุดออกงาน” สำหรับใส่ในงานพิธีกรรมหรืองานเฉลิมฉลองต่าง ๆ ซึ่งชุดในชีวิตประจำวันจะเป็นชุดเรียบง่าย ไม่ค่อยมีลวดลายแตกต่างจากชุดออกงานซึ่งเป็นการเย็บปักถักร้อยอย่างงดงามและหรูหรา โดยชุดเสื้อผ้าเก่า ๆ ที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์นั้นส่วนใหญ่จะเป็นชุดออกงานนั่นเอง



Pick Up Scene

ชุดในชีวิตประจำวัน

เราสามารถพบเจอชิ้นที่ตัวละครได้ใส่ชุดในชีวิตประจำวันในภาพยนตร์นี้ได้



อายุมุ โมจิซึกิ (รับบทชิซาชิ)

ทั้งนี้ชาวไอนุยังมีเสื้อผ้าที่นำเข้ามาจากฮอนชูหรือต่างประเทศอีกด้วย เช่น ชุดเอโซนิซึกิทำจากผ้าไหมอีกทั้งยังมีเจ้าหน้าที่ราชวงศ์ชิงของจีนมาติดต่อค้าขายกับเกาะซาฮาลินรัสเซียและได้เดินทางเข้ามาในฮอกไกโด ส่วนของที่ได้มาจากฮอนชูจากการติดต่อค้าขายกับคนญี่ปุ่นก็จะเป็นของจำพวก “ชุดกิโมโนญี่ปุ่น, ชุดยูกะโฮะ, ชุดละครโน” หรือ เสื้อเกราะต่อสู้ “จินบาโอริ” เสื้อผ้าที่ได้มาจากต่างประเทศหรือฮอนชูนั้นนับเป็นของที่ล้ำค่า และถูกใช้สวมใส่ทับเสื้อไยไม้ (จูฮิอิ) ชุดอย่างเป็นทางการในโอกาสพิเศษอยู่บ่อยครั้ง

มาดูกัน

เสื้อผ้าชนเผ่าไอนุ

เสื้อคลุมผ้าฝ้าย (มงเม็งอิ)



ที่มา / ColBase
<https://colbase.nich.go.jp>

เสื้อขนสัตว์ (จูฮิอิ)



ที่มา / Biratori Nibutani
Ainu Culture Museum

เสื้อหนังปลา (เกียวฮิอิ)



ที่มา / Biratori Town Nibutani Ainu
Culture Museum

ชุดออกงาน



ที่มา / ColBase
<https://colbase.nich.go.jp>

เสื้อเกราะต่อสู้ที่ได้มาจากฮอนชู
(จินบาโอริ)



ที่มา / ColBase
<https://colbase.nich.go.jp>

เสื้อแต่ละตัวใส่โอกาส
ไหนกันนะ?



[4] ที่อยู่อาศัย

ชาวไอนุได้สร้างที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้ ๆ ทะเลหรือใกล้ ๆ ริมแม่น้ำซึ่งเดินทางสะดวกและยากต่อการเจอภัยพิบัติอย่างน้ำท่วม จึงทำให้เข้าถึงอาหารและเครื่องดื่มได้ง่าย ในขณะที่สร้างที่อยู่อาศัยก็ได้มีการสร้างหมู่บ้านซึ่งเรียกกันว่า “โกตัน” เป็นหมู่บ้านที่มีบ้านตั้งแต่หลักเล็กหลักร้อยจนถึงหลักสิบซึ่งในตัวหมู่บ้านเองก็มีการสร้าง “จิเสะ (บ้าน)” ขึ้นมา

ตัวบ้านจิเสะจะมีความกว้างอยู่ราว ๆ 20 ตารางเมตรไปจนถึง 100 ตารางเมตร โดยใช้วัสดุที่หาได้จากท้องถิ่นในการสร้างบ้านและเพื่อนบ้านจะร่วมมือกันสร้างขึ้นมา มีการสร้างมุงหลังคาที่เต็มไปด้วยวัสดุ จากภายในท้องถิ่นอย่างเสาที่ใช้ไม้แข็ง เช่น ต้นเกาลัด ต้นโอ๊ค หรือใช้ลูกจันทน์เทศญี่ปุ่นในการสร้างนั่นเอง ส่วนโครงสร้างหลังคา กำแพงจะไม่ใช้ตะปูในการสร้าง แต่จะมีลักษณะพิเศษโดยใช้เส้นใยที่ผลิตจากผิวหนังชั้นในของต้นองุ่นป่าหรือต้นทิลเลียมาสานต่อกันจนกลายเป็นบ้านได้นั่นเอง

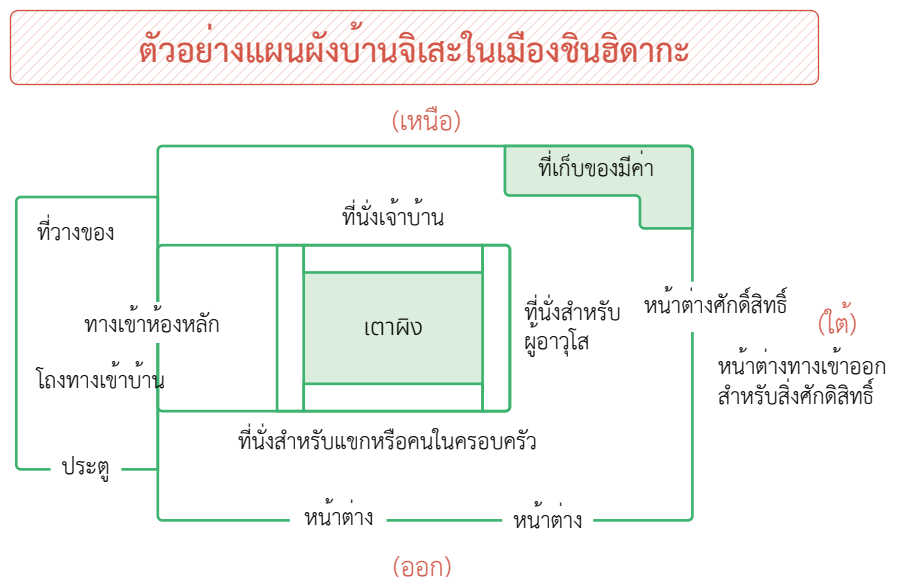


บ้านจิเสะที่สร้างขึ้นลักษณะเดียวกับสมัยก่อน

เมื่อตอนนั้น
อาศัยในแผนผัง
บ้านแบบนี้เอง!



(ตก)



บริเวณใกล้ทางเข้าจะมี “เตาผิง” ซึ่งเตาผิงตัวนี้ไม่ได้มีไว้เพื่อแค่ทำให้ห้องอบอุ่นหรือเพื่อทำอาหารอย่างเดียวเท่านั้น แต่มีการใช้งานในงานพิธีกรรมสำคัญอีกด้วย ส่วนบริเวณรอบเตาผิงจะเป็นพื้นที่สำคัญซึ่งเป็นที่รวมตัวของครอบครัวหรือแขกผู้มาเยือนตัวห้องจะมี “หน้าต่างทางเข้าออกสำหรับสิ่งศักดิ์สิทธิ์” อีกด้วย และเป็นที่ทราบกันดีว่าหน้าต่างบานนี้สร้างขึ้นและหันหน้าไปในทิศทางนี้เพื่อเป็นการแสดงความเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั่นเอง ผู้คนจะให้ความสำคัญและดูแลหน้าต่างบานนี้เป็นอย่างดี และไม่อนุญาตให้ส่องหน้าต่างจากภายนอกผ่านหน้าต่างบานนี้ได้ ส่วนพื้นที่ระหว่างหน้าต่างกับเตาผิงจะเป็นที่นั่งสำหรับผู้อาวุโสที่เรียกว่า “คามิสะ” และมีบางกรณีที่ให้แขกนั่งพื้นที่ตรงนี้ได้ด้วยเช่นกัน ส่วนบริเวณรอบบ้านจิเสะนั้นจะมีการสร้างพื้นที่สำหรับใช้งานที่จำเป็นอย่างอื่น ๆ เช่น “แท่นบูชา” , “ราวตาก” สำหรับตากอาหาร, “โกดัง” สำหรับเก็บวัตถุดิบต่าง ๆ , “กรงหมี่” สำหรับเลี้ยงลูกหมี่ให้โตและยังมีห้องน้ำแบ่งแยกชายหญิงหรือราวสำหรับตากผ้า เป็นต้น



Pick Up Scene

“จิเสะ” บ้านของชนเผ่าไอนุ

ซินนี่เทรุและอิซาซึได้แบกฟินผ่าดงหิมะ
ลึกเข้าไปในบ้านของคุณย่าท่านหนึ่งซึ่ง
อาศัยอยู่คนเดียว เราสามารถเห็นลักษณะ
บ้านจิเสะในสมัยนั้นได้



[5] ความเชื่อ

ชาวไอนุมีความเชื่อว่าในโลกนี้มี “จิตวิญญาณ” สถิตอยู่ในทุกสรรพสิ่ง โดยเฉพาะสัตว์ พืชพรรณ ธรรมชาติอย่างน้ำ ไฟ หรือสิ่งที่จำเป็นอย่างมากในการใช้ชีวิต เช่น เรือ โม้ และเคารพสิ่งต่าง ๆ ว่าเป็น “คามุย (พระเจ้า)”

คามุยได้ปรากฏอยู่ในโลกมนุษย์และยี่มร่างของธรรมชาติหรือสรรพสิ่งซึ่งเชื่อกันว่าเป็นการให้พรแก่ผู้คนและมีบทบาทต่าง ๆ อย่างมาก

พิธีกรรมคามุยโนมิ

คามุยโนมิมาจากคำว่า “คามุย(พระเจ้า)” , “โนมิ(สรรเสริญ)” หรือเรียกกันว่าเป็นพิธีกรรมที่สรรเสริญพระเจ้าเพื่อการดำรงชีวิตของเหล่าผู้คน ความเชื่อของชาวไอนุนั้น เชื่อกันว่าในสรรพสิ่งล้วนมี “จิตวิญญาณ” สถิตอยู่ ซึ่งสิ่งที่สถิตอยู่จะเป็นบรรดา



ชาวไอนุกำลังใช้เครื่องสักการะเพื่อเคารพคามุยลงแม่น้ำ

สิ่งที่ให้พรจากธรรมชาติแก่มนุษย์ เช่น สัตว์และพืช หรือไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เช่น ไฟ น้ำ, เครื่องมือในชีวิตประจำวัน และสิ่งที่ยื่นนอกเหนือการควบคุมของมนุษย์ เช่น สภาพอากาศและโรคระบาด และชาวไอนุก็เคารพสิ่งเหล่านั้นว่าเป็น “คามุย” นั่นเอง

Pick Up Scene



ความเชื่อของชาวไอนุ

ซีนนี้เป็นซีนที่น้ำตกลงบนพื้น ินุยมัตสึได้กล่าวอย่างสุภาพว่า “เทพีแห่งผืนดินคงกำลังหิวน้ำสัทา” ซึ่งจากในซีนนี้เราจะได้เห็นชาวไอนุว่าเคารพคามุย (เทพเจ้า) ในบรรดาสรรพสิ่งต่าง ๆ นั่นเอง



อีกทั้ง โรคภัยถึงชีวิต หรือภัยพิบัติธรรมชาติต่าง ๆ อย่างแผ่นดินไหวหรือสึนามิ ชาวไอนุก็เชื่อกันว่าเป็นผลมาจากการกระทำของคามุยร้าย ๆ นั่นเอง ชาวไอนุไม่เชื่อในแนวคิด “การปกป้องรักษาธรรมชาติ” แต่เชื่อว่าคามุยและมนุษย์ล้วนเกิดมาเพื่อสนับสนุนกันและกัน พวกเขาเชื่อกันว่ามนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติและได้รับอนุญาตให้มีชีวิตอาศัยอยู่ และว่ากันว่าเมื่อคามุยทำหน้าที่ของตนในโลกมนุษย์สำเร็จแล้ว ในที่สุดคามุยตนนั้นก็ จะกลับมาสู่โลกแห่งเทพเจ้า ที่ซึ่งครอบครัวและเพื่อน ๆ รอคอยอยู่ และในต่อนั้นชาวไอนุก็นำเครื่องสักการะ (อินากุ) เหล่า ดังโงะ แซลมอนตากแห้งเป็นของเซ่นไหว้ในการถวาย และอวยพรให้คามุยที่พวกเขาต้องการในชีวิตได้กลับมาอีกครั้ง คามุยที่ได้รับการเซ่นไหว้เป็นอย่างดีจะเติบโตใหญ่กลายเป็นคามุยผู้สง่างามและได้รับความเคารพจากเหล่าเพื่อนพ้องของตนเอง และพิธีกรรมโอมันเตะ (พิธีส่งวิญญาณหมิกกลับสู่โลกคามุย) ก็เป็นหนึ่งในตัวแทนพิธีกรรมของชาวไอนุนั่นเอง ปกติแล้วเนื้อหรือหนังที่มนุษย์ล่ามาจากสัตว์จะนับเป็นการช่วงชิงชีวิตของสัตว์ แต่สำหรับชาวไอนุนั้นเชื่อว่าเป็นการปลดปล่อย “จิตวิญญาณ” ของคามุยให้ออกจากร่างกายของสัตว์ ซึ่งมนุษย์ก็จะรับร่างไว้แล้วส่ง “จิตวิญญาณ” ของคามุยให้กลับไปในโลกแห่งคามุย ซึ่งคามุยตนนั้นจะกลับมาอีกร่างของสัตว์และกลับมาয়โลกมนุษย์อีกเช่นเดิม พิธีกรรมเอกเช่นนี้ไม่ได้กระทำกับเพียงแค่สิ่งมีชีวิต แต่ยังมีการกระทำอย่างการทำลายสิ่งของเก่า ๆ ที่ใช้อย่างยาวนานอีกด้วย ซึ่งไม่ได้เป็นการนำสิ่งของไปทิ้งเป็นขยะ แต่เป็นการส่งวิญญาณของเทพเจ้าให้กลับไปที่เดิมอย่างระมัดระวังพร้อมกับอาหารนั่นเอง



เครื่องสักการะ (อินากุ)

ที่มา / ColBase
(<https://colbase.nich.go.jp/>)



หุ่นหมิกจำลองที่ถูกตกแต่งในพิธีกรรมโอมันเตะ

[6] วรรณกรรม

ชาวไอนุมีวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน และนั่นคือ “วรรณกรรมมุขปาฐะ” วรรณกรรมมุขปาฐะคือการถ่ายทอดเรื่องราวปากต่อปากและเพลิตเพลินไปกับเรื่องราว ไม่ใช่การอ่านสิ่งที่ถูกบันทึกเป็นตัวอักษรไว้ ซึ่งในวรรณกรรมมุขปาฐะจะมีเรื่องราวและวิธีการเล่าเรื่องอยู่หลายประเภทด้วยกัน เช่น การเล่าเรื่องโดยการร้องเพลงมีทำนอง หรือไม่ก็เป็นการเล่าปกติเหมือนการสนทนาในชีวิตประจำวัน โดยส่วนใหญ่จะถูกแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ “บทกวีมหากาพย์” , “บทกวีมหากาพย์คำมุย” และ “เรื่องเล่าร้อยแก้ว” นั่นเอง ซึ่งแต่ละประเภทก็จะสร้างบรรยากาศในการเล่าเรื่องที่แตกต่างกันไป

บทกวีมหากาพย์ (ยูการ์)

เรื่องราวบทกวีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้กล้า่นั้นจะถูกเรียกกันว่า “ยูการ์” โดยจะเล่าเข้าไปเข้ามาโดยใส่ทำนองสั้น ๆ เข้าไปด้วย ผู้ที่ขับบทกวีจะมีท่วงทำนองอันเป็นเอกลักษณ์เป็นของตนเอง แม้ว่าจะเป็นเรื่องราวที่ฟังและจำมาจากคนอื่นก็ตาม ผู้ขับบทกวีหรือผู้ฟังจะถือแท่งไม้และนั่งตักจิ้งหะอยู่บริเวณพื้นโล่ง ๆ กันเมื่อดำเนินขับบทกวีให้เนื้อหาดำเนินต่อไป ผู้ฟังบทกวีหรือในบางครั้งผู้ขับบทกวีเองจะตะโกนสั้น ๆ พร้อมกับดำเนินเปิดเรื่องนั่นเอง โดยปกติบทกวีมักจะเป็นบทที่ยาวพอสมควร ซึ่งกว่าจะขับจบจบบททั้งหมดจะใช้เวลาตั้งแต่หลักสิบนาทีจนถึงหลักชั่วโมง หรือมีกรณีที่ยาวกว่านั้นอีกได้

Pick Up Scene



ยูการ์

อินุยมัตสึได้นั่งรอบกองไฟและกำลังขับบทกวียูการ์ ซึ่งทั้งผู้ขับบทและผู้ฟังล้วนต่างถือแท่งไม้และนั่งตักจิ้งหะอยู่บนพื้นบริเวณโล่ง ๆ กัน



มีบทกวียูการ์ที่ยาวเป็นชั่วโมงด้วยหรือนะ!

บทกวีมหากาพย์คามุย (คามุยยูการ์)

เรื่องราวบทกวีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทพเจ้านั้นจะถูกเรียกว่า “คามุยยูการ์” โดยจะเล่าเข้าไปเข้ามาโดยใส่ทำนองสั้น ๆ เข้าไปด้วย โดยส่วนใหญ่เวลาขับบทกวีจะมีการกำหนดทำนองของแต่ละเรื่องราวไว้แล้ว นอกจากนี้ ยังมีลักษณะพิเศษคือเมื่อท่องแล้วจะออกเสียงเป็นตอน ๆ โดยมีคำซ้ำ ๆ ที่เรียกว่า “สาเกเฮ” ซึ่งในเนื้อความภายในบทกวีนั้นจะพูดถึงคามุยที่สถิตอยู่ในสัตว์, พืช, สายฟ้าหรือความป่วน ซึ่งพูดถึงคามุยในหลาย ๆ รูปแบบ และมักจะเล่าเรื่องสมัยที่ตนเองเป็นคามุยในโลกมนุษย์และพบเจอประสบการณ์อะไรมาบ้าง โดยคามุยยูการ์ “รวมบทกวีมหากาพย์คามุย” ที่ชาวไอนุสาวยุคิเอะ จิรีเป็นคนจดบันทึกจะมีชื่อเสียงเป็นพิเศษ

เรื่องเล่าร้อยแก้ว (อุเอเปเคเระ)

เรื่องเล่าร้อยแก้ว (นิทานพื้นบ้านหรือตำนาน) จะถูกเล่าใกล้เคียงกับการพูดคุยในชีวิตประจำวัน หรือจะเป็นการเล่าเรื่องแบบธรรมดา ๆ หรือในทางกลับกันจะเล่าแบบส่งเสียงดัง ซึ่งในเรื่องเล่าจะมีตัวละครหลากหลาย ทั้งมนุษย์ คามุย สัตว์ และเครื่องมือต่าง ๆ ส่วนเนื้อหานั้นมนุษย์จะเป็นตัวละครเอก และเล่าเรื่องราวที่ตนเคยประสบพบเจอหรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคามุย หรืออาจเป็นคามุยเล่าถึงเรื่องที่ตนเคยประสบพบเจอ ซึ่งในเนื้อหาจะมีความใกล้เคียงกับบทกวีมหากาพย์ยูการ์ของผู้กล้า บทกวีมหากาพย์ยูการ์ของคามุย และยังมีเรื่องราวที่เด็กหนุ่มมีพลังที่มนุษย์ไม่มีอีกเช่นกัน



คามุยยูการ์

อินุยมัตสึและเทรุได้ขับบทกวีคามุยยูการ์ให้แก่ศาสตราจารย์คาเนะตะฟัง เราจะเห็นได้ว่าคามุยยูการ์เป็นอย่างไรได้จากชิ้นนี้

[7] คามุยมินทารา

เทือกเขาไดเซ็ตสึซัง



ที่มา / สมาคมการท่องเที่ยวฮกไกโด

เทือกเขาไดเซ็ตสึซังเป็นเทือกเขาที่ชาวคามิคาวะโอนูเรียกว่า “นุตาปุกามุยชิริ(ภูเขาศักดิ์สิทธิ์ผู้สถิตเหนือต้นน้ำลำธาร)” หรือ “นุตาปุกาอุชิเป (ภูเขาสูงตระหง่านเหนือพื้นที่ชุ่มน้ำอันกว้างใหญ่)” และเป็นสัญลักษณ์แห่งความเคารพและความยำเกรงในหมู่พวกทิวทัศน์ภูเขา ลึกลับและหมู่พืชอัลไพน์ขนาดใหญ่ ได้มีการร่วมกันว่าสิ่งเหล่านี้เป็น “คามุยมินทารา” (สนามเด็กเล่นของเหล่าทวยเทพ)

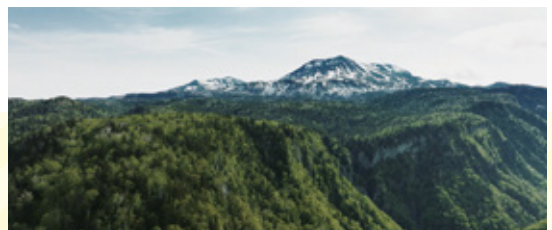
ที่อาซาฮิดาเคะออนเซ็นซึ่งตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาอาซาฮิดาเคะ ยอดเขาที่สูงที่สุดของฮอกไกโดมีความสูง 2,291 เมตร มีเทศกาลของชาวโอนูที่เรียกว่า “นุบุริโคโระคามุยโนมิ” จัดขึ้นมานานกว่า 60 ปี

Pick Up Scene



ภูเขาอาซาฮิดาเคะ

ภูเขาอาซาฮิดาเคะถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ของภาพยนตร์ เช่น ในช่วงเริ่มภาพยนตร์ที่เทรู่ได้บรรเลงเครื่องดนตรีมุกกูริก็จะได้เห็นถึงวิวภูเขาอาซาฮิดาเคะในซีนนี้



พิธีนุบุรีโคโรคามุโยโนมิ



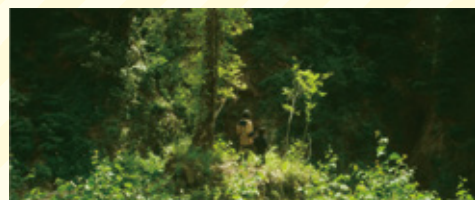
ที่มา / รวมภาพถ่ายพิธีนุบุรีโคโรคามุโยโนมิ

พิธีนุบุรีโคโรคามุโยโนมิคือพิธีเปิดฤดูกาลล่าสัตว์ ซึ่งจะจัดเทศกาลอวยพรให้ผู้ล่าปลอดภัย ในภาษาไอนุมีความหมายว่า “เทศกาลภูเขาเพื่ออวยพรแด่เทพเจ้าแห่งขุนเขา” ในงานมีการจัดขบวนพาเหรดคบเพลิงซึ่งให้ผู้เข้าขบวนสามารถร่วมเดินขบวนได้, มีการจัดกองไฟขนาดใหญ่, เต้นระบำแบบโบราณ รวมถึงจัดพิธีกรรมของชาวไอนุด้วย

พิธีนุบุรีโคโรคามุโยโนมิใช้แคมป์เยาวชนอาซาฮิดาเคะในการจัดงาน โดยเริ่มงานจากพิธีตรองของชาวไอนุ, เต้นระบำแบบโบราณ, ขับบทเพลงโบราณ และให้ผู้มาร่วมงานได้เข้าร่วมขบวนพาเหรดโดยถือคบเพลิง และในช่วงท้ายทุกคนก็เต้นระบำกันเป็นวงกลมวงใหญ่นับว่าเป็นเทศกาลที่น่าอัศจรรย์ไม่น้อย

คามุยมินทารา

เราสามารถเห็นทิวทัศน์ภูเขาอาซาฮิดาเคะ ดินแดนคามุยมินทาราขนาดใหญ่ (สนามเด็กเล่นของเหล่าทวยเทพ) ได้ภายในภาพยนตร์



มรดกญี่ปุ่น

「ไอนุคามิคาเวะผู้ใช้ชีวิตร่วมกับคามุย」

ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม

สามารถดูรายละเอียด
ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมได้ที่



อาศัยร่วมกับคามุย



1 ระบุว่าไอนุแบบโบราณ

“คามุยโกตัน”หมู่บ้านแห่งเทพเจ้า



2 คามุยโกตัน
~การต่อสู้อันดุเดือดระหว่างปีศาจและผู้กล้า~



3 คามุยโนมิ

“คามุยโกตัน”หมู่บ้านแห่งเทพเจ้า



4 แม่น้ำอิซิคาริ

สถานที่ศักดิ์สิทธิ์คามิคาเวะไอนุ “ชิโนมิชิริ” อาราชิยามะ



5 อาราชิยามะ ~ชิโนะมิชิริ~



6 จิบูคานิคามุยโนมิ

สถานที่ศักดิ์สิทธิ์คามิคาเวะไอนุ “ชิโนมิชิริ” อาราชิยามะ



7 ชิโนมิชิริ คามุยโนมิ



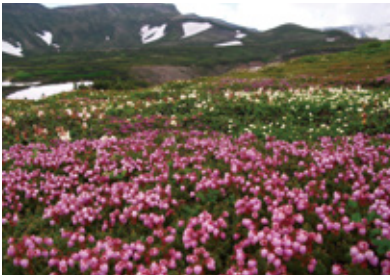
8 บ้านจิเสะ

ไดเซตีสึซัง Gardens of the Gods



9 ไดเซตีสึซัง ~คามุยมินทารา~

ไคเซ็ตสึซัง Gardens of the Gods



10 พืชอัลไพน์ ~ดอกโคมาคุซะ~



11 ผีเสื้ออัลไพน์



12 พิธีนุริโคโรคามุโยมิ

ไคเซ็ตสึซัง Gardens of the Gods



13 พิธีกรรมนกฮูก



14 พิธีกรรมเพื่อรำลึกถึง บรรพบุรุษผู้ยิ่งใหญ่



15 เทคนิคการแกะสลักไม้

กิจกรรมของผู้คนที่อาศัยอยู่กับคามุย



16 พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์ไอโนะ คานะโตะ คาวามูระ



17 พิพิธภัณฑ์เมืองอาซาฮิคาวะ

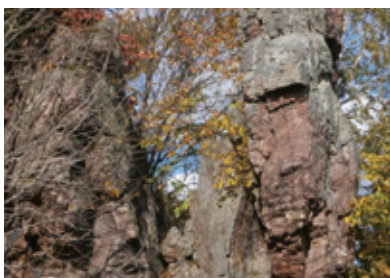


18 ภูเขาทสึโฮ

กิจกรรมของผู้คนที่อาศัยอยู่กับคามุย



19 ภูเขาอิชิกาคิ
(เทพเจ้าแห่งภูเขาซานามะโบราณชาวไอโนะ)



20 หินทาเทวะและหินดาบกินคน



21 ศาลเจ้ามิซุจินริวโอ

[8] ยูกิเอะ จิริ

ยูกิเอะ จิริเกิดในปีค.ศ.1903 (ปีเมจิที่ 36) เกิดมาริมฝั่งแม่น้ำนุบุรุเบ็ตสึ (แม่น้ำโนโบริเบ็ตสึ) ในบล็อกที่ 2 ของเมืองโนโบริเบ็ตสึ ฮอกไกโดในปัจจุบันและใช้ชีวิตวัยเด็กในเมืองนั้นมา คุณพ่อทาคาคิจิ และคุณแม่ นามิ เป็นชาวไอนุซึ่งมาจากตระกูลจิริและตระกูลคั่นนาริ เมื่ออายุ 6 ปี ได้ย้ายที่อยู่อาศัยไปอยู่ในเมืองอาซาฮิคาวะ และใช้ชีวิตเติบโตมาในเมืองกับพี่สาวของแม่นามิ, คั่นนาริ มัตสึ หรือคุณย่าโมนาชิโนก จิริเป็นที่รู้จักกันในนามผู้แต่ง “รวมบทกวีมหากาพย์ไอนุ” ซึ่งทำให้บทกวีกลายเป็นตัวหนังสือครั้งแรก บทกวีมหากาพย์คามุยูการ์ทั้ง 13 บทนั้นถูกรวบรวมภายในเล่ม และมีการแปลจากภาษาต้นฉบับ ทั้งนี้บทกวีและบทคำนำที่ได้นับถือได้รับการยอมรับเป็นอย่างมาก ช่วงพฤษภาคมปีค.ศ. 1922 (ปีไทโชที่ 11) จิริได้เดินทางไปยังโตเกียว แต่ต้องจบจากชีวิตลงในวัย 19 ปี เนื่องจากโรคหัวใจในวันที่ 18 กันยายนปีเดียวกัน ด้วยความรู้สึกที่แข็งแกร่งในอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และความภาคภูมิใจของการเป็นชาวไอนุ ยูกิเอะผู้ประสบความสำเร็จในการถ่ายทอดภาษาและวัฒนธรรมไอนุ แม้ว่าเธอจะเสียชีวิตไปแล้ว แต่หนังสือของเธอและจิตวิญญาณที่แฝงอยู่ในหนังสือก็ยังคงสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้คนทั่วโลกต่อไป



ยูกิเอะ จิริ

Pick Up Scene



เทรุ คิตาซาโตะ

“เทรุ คิตาซาโตะ” ตัวละครเอกในภาพยนตร์ “SONGS of KAMUI” ได้ต้นแบบมาจากยูกิเอะ จิริ หญิงสาวชาวไอนุนั่นเอง เราสามารถเห็นชีวิตของยูกิเอะ จิริได้ผ่านภาพยนตร์ และเห็นสถานการณ์ต่าง ๆ ใน ยุคสมัยนั้นได้



มิจิกิ โยชิเดะ (รับบทเทรุ)

ชีวประวัติยูกิเอะ จิริ

- ปี 1903 ● กำเนิดที่เมืองโนโบริเบ็ตสึ ฮอกไกโด วันที่ 8 มิถุนายน
- ปี 1907 ● น้องชายนามว่าทาคานากะได้กำเนิด
เริ่มใช้ชีวิตกับคุณยายโมนาชิโนก (4 ปี)
- ปี 1909 ● น้องชายนามว่ามาชิโอะได้กำเนิด
ถูกฝากเลี้ยงไว้กับคั่นนาริ มัตสึ (6 ปี)
- ปี 1910 ● เข้าโรงเรียนประถมศึกษาคามิคาวะแห่งที่ 3 (7 ปี)
- ปี 1916 ● สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษาคามิคาวะแห่งที่ 5 (13 ปี)
- ปี 1917 ● เข้าศึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษาสตรีเทศบาลอาซาฮิคาวะ (14 ปี)
- ปี 1918 ● ได้พบกับเคียวสุเกะ คินดากิจิ (15 ปี)
- ปี 1920 ● สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนอาชีวศึกษาสตรีเทศบาลอาซาฮิคาวะ (17 ปี)
- ปี 1921 ● ส่งบันทึกบทกวีฉบับรวมเล่มให้แก่คินดากิจิ (18 ปี)
- ปี 1922 ● ช่วงเดือนพฤษภาคมได้เข้าพักในบ้านของคินดากิจิ
แต่วันที่ 18 กันยายน คืนหลังจากตรวจทาน
“บทกวีมหากาพย์ฉบับรวมเล่ม” ถึงแก่กรรมในวัย 19 ปี
- ปี 1923 ● “บทกวีมหากาพย์ฉบับรวมเล่ม” ถูกตีพิมพ์ในช่วงเดือนสิงหาคม
- ปี 1961 ● คั่นนาริ มัตสึ, น้องชายมาชิโอะ และพ่อทาคาคิจิ เสียชีวิต
- ปี 1971 ● คินดากิจิเสียชีวิต
- ปี 1973 ● ชีวประวัติของยูกิเอะ “หยาดสีเงิน ไหลริน” เขียนโดย ฮิเดะโอะ ฟุจิโมโตะ
ได้ตีพิมพ์
- ปี 1978 ● “บทกวีมหากาพย์ฉบับรวมเล่ม” ฉบับแปลภาษาโปแลนด์ได้ตีพิมพ์
และถูกจัดเก็บไว้ในคลังอิวานามิ
- ปี 2003 ● ครบรอบปีเกิด 100 ปี จัดนิทรรศการ “ยูกิเอะ จิริ...ตามหาดินแดนแห่ง
อิสราภาพ” ทั่วประเทศทั้งในเมืองโทคุชิมะคานาซาวะ และโตเกียว
จัดอภิปรายที่ระลึกครบรอบ 100 ปี “100 ปีของยูกิเอะ จิริ สูบานเกิด
หยาดสีเงินไหลริน” ณ เมืองโนโบริเบ็ตสึ ฮอกไกโด
- ปี 2008 ● ยูกิเอะ จิริถูกพูดถึงในรายการโทรทัศน์ “เมื่อตอนที่ประวัติศาสตร์ได้
เปลี่ยนแปลง” โดยของ NHK
- ปี 2010 ● “สมุดบันทึกยูกิเอะ จิริ” ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรม
ที่จับต้องได้โดยฮอกไกโด
เปิด “พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์หยาดสีเงินยูกิเอะ จิริ”
- ปี 2022 ● ครบรอบ 100 ปีหลังจากเสียชีวิต



▲ ยูกิเอะ จิริสมัยเยาว์วัย



▲ ยูกิเอะ จิริ (ซ้าย) และ
คั่นนาริ มัตสึ (ขวา)



◀ ผลงานของยูกิเอะ จิริสมัย
ประถมศึกษาปีที่ 4



▲ บรรยากาศโรงเรียนอาชีวศึกษา



▲ ใบรับรองการจบหลักสูตรอาชีวศึกษา



▲ บันทึกของยูกิเอะ จิริ

[9] คันนารี มัตลี

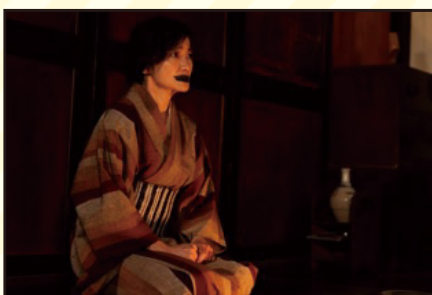
คันนารี มัตลีเกิดเมื่อปีค.ศ.1875 และเป็นหญิงสาวชาวไอนุที่กำลังกำเนิดมาจากหมู่บ้านโฮโรเบ็ตลี (ปัจจุบันคืออำเภอโนโบริเบ็ตลี) ชื่อในภาษาไอนุคือ อิเมคานู ชื่อที่เธอรับมาจากศาสนาคริสต์คือมาเรีย เธอเป็นลูกสาวของโมนาซิโนก ซึ่งได้รับการขนานนามจากคินดะอิจิ เคียวสุเกะว่า “ผู้บรรยายบทกวีประเภทมหากาพย์ผู้ยิ่งใหญ่” และเธอยังเป็นป้าของยูกิเอะอีกด้วย เธอพิการเนื่องจากได้รับบาดเจ็บตั้งแต่ยังเป็นเด็ก ในปีค.ศ. 1892 ด้วยการสนับสนุนผู้เผยแพร่ศาสนาจอห์น แบทเชลอร์ เธอจึงได้เข้าเรียนที่โรงเรียนไอรินซึ่งเปิดทำการในโมโตมาจิ ฮาโกดาเตะ ระหว่างศึกษาอยู่เป็นระยะเวลา 7 ปีก็ได้เรียนการอ่านเขียนภาษาญี่ปุ่น เทคนิคการคำนวณ ยิมนาสติก ไปพร้อม ๆ กับ

เรียนวิธีการเขียน การออกเสียงภาษาไอนุเป็นตัวอักษรโรมันและพระคัมภีร์อีกด้วย จากนั้นก็ได้เป็นผู้เผยแพร่ศาสนาคริสต์ และดำเนินการเผยแพร่เป็นระยะเวลา 12 ปีในหมู่บ้านเมืองอิราโดริ แขวงฮิดากะ และเผยแพร่ในหมู่บ้านจิคาบุมิ เมืองอาซาฮิคาวะ (ปัจจุบันคืออำเภออาซาฮิคาวะ) เป็นระยะเวลารวม ๆ กันราว 20 ปี ในขณะที่เธอเปิดกิจการโรงเรียนวันอาทิตย์คริสต์จักรจิคาบุมิเองก็กินและเผยแพร่ศาสนาให้กับนักเรียน เธอยังสอนผู้หญิงในการเย็บผ้าและถักไหมพรมอีกด้วย ในจิคาบุมิ โมนาซิโนกแม่ของเธออาศัยอยู่กับเธอเพื่อดูแลเธอเนื่องจากเธอพิการ และเธอยังรับยูกิเอะ จิรุ ลูกสาวของเธอ (อายุ 6 ขวบในขณะนั้น) มาด้วยและเลี้ยงดูเธอมาจนถึงอายุ 19 ปี หลังจากเกษียณจากงานเผยแผ่ศาสนาแล้ว เธอก็ได้เขียนบทกวี “ยูการ” และบทกวีอื่น ๆ ที่สืบทอดมาจากแม่ของเธอในบ้านเกิดที่เมืองโนโบริเบ็ตลีด้วยตัวอักษรโรมัน ซึ่งเธอได้เรียนรู้การเขียนจากโรงเรียนไอริน จากเคียวสุเกะ คินดะอิจิ และมาชิโฮ จิรุ หลานชายของเธอ เธอบันทึกรวบรวมไว้ได้ทั้งหมด 160 เล่มเป็นของต่างหน้า ส่วนหนึ่งของบทกวีนี้ได้รับการตีพิมพ์ในปีค.ศ.1958 (โชวะที่ 33) ชื่อ “บทกวีมหากาพย์ไอนุยูการ” เขียนโดยคันนารี มัตลี และแปลพร้อมคำอธิบายประกอบโดยคินดะอิจิ เคียวสุเกะ ผลงานของคันนารี มัตลีได้รับการถ่ายทอดมาจนถึงปัจจุบัน และกำลังได้รับการแปลและตีพิมพ์เป็นซีรีส์ยูการ โดยคณะกรรมการการศึกษาฮอกไกโด โดยความร่วมมือจากนักวิจัยและสมาคมไอนุฮอกไกโด ซึ่งได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วในปีค.ศ.1956 (ปีโชวะที่ 31) เธอได้รับรางวัลเหรียญรินบิ้นสีม่วง (รางวัลด้านศิลปะ วรรณกรรม) และเสียชีวิตในปีค.ศ.1961 ด้วยอายุ 85 ปี



คันนารี มัตลี

Pick Up Scene



คาโฮ ชิมาดะ (รับบทอินุยมัตลี)

อินุยมัตลี

ในชินภาพยนตร์เราสามารถฟังบทกวียูการจากอินุยมัตลีผู้ซึ่งมีคันนารี มัตลีเป็นต้นแบบตัวละคร

Point

ในต้นภาพยนตร์จะเห็นได้ว่าการขอบปากของอินุยมัตลีจะทำไปด้วยสีดำ ซึ่งจริง ๆ แล้วเรียกว่าการสักปาก ชนเผ่าไอนุมีขนบธรรมเนียมโดยการสักปากเพื่อเป็นหลักฐานว่าผู้หญิงคนนั้นได้บรรลุสถานะเป็นที่เรียบร้อยแล้ว



[10] เคียวสุเกะ คินดาอิจิ

เคียวสุเกะ คินดาอิจิเกิดเมื่อปีค.ศ.1882 (ปีเมจิที่ 15) ที่จังหวัดอิวาเตะ เป็นนักภาษาศาสตร์และนักชาติพันธุ์วิทยาชาวญี่ปุ่น เขาเป็นที่รู้จักในฐานะผู้ก่อตั้งการวิจัยชาวไอนุประเทศญี่ปุ่นที่แท้จริง สมัยที่ศึกษาอยู่มหาวิทยาลัยโตเกียว ศาสตราจารย์อูเมดะมั่งเน้นได้บอกกับเขาว่า “เนื่องจากชาวไอนุอาศัยอยู่แค่ในญี่ปุ่น การศึกษาค้นคว้าภาษาไอนุจึงเป็นหน้าที่ของพวกเราชาวญี่ปุ่น” จึงทำให้เขาเริ่มมีความสนใจในภาษาไอนุ ต่อมาเขาได้เดินทางไปฮอกไกโดเพื่อไปรวบรวมเอกสารข้อมูลภาษาไอนุ ขณะที่สำรวจพื้นที่ก็ได้สังเกตเห็นถึงการมีอยู่ของบทกวีมหากาพย์ยูการซึ่งถ่ายทอดเรื่องราวของชาวไอนุ ช่วงฤดูร้อนปีค.ศ.1918 คินดา



เคียวสุเกะ คินดาอิจิ
ที่มา / National Diet Library

อิจิมาเยือนฮอกไกโดเพื่อสำรวจวัฒนธรรมและภาษาไอนุ และได้ไปเข้าพบกับคินาริมัตสึและ โมนาชิโนก และขณะนั้นเองก็เป็นครั้งแรกที่เขาได้พบกับยูกิเอะ จิริ คินดาอิจิผู้ซึ่งเห็นถึงความสามารถพิเศษของเธอได้ในทันทีที่แนะนำให้เธอจดบันทึก “คามุยยูการ” และตีพิมพ์นั่นเอง ความสำเร็จอย่างหนึ่งของคินดาอิจิคือการศึกษาค้นคว้าไวยากรณ์ของภาษาไอนุอย่างเป็นระบบ และการจดบันทึกภาษาไอนุกับบทกวีมหากาพย์ยูการที่เหล่าผู้คนถ่ายทอดกันปากต่อปากกันมาโดยแลกเปลี่ยนความเห็นกับคินาริมัตสึและยูกิเอะ จิริ ต่อมาได้มีการแปลและปรับบทเอกสารภาษาไอนุ บทกวียูการ เพื่อป้องกันไม่ให้วัฒนธรรมไอนุสูญหายไป และสืบต่อเจตนารมณ์ของยูกิเอะจิริเสียชีวิตตั้งแต่อายุยังน้อย “บทกวีมหากาพย์ไอนุยูการฉบับรวมเล่ม” ที่เขาเป็นผู้รวบรวมจะเป็นบันทึกอันทรงคุณค่าของวัฒนธรรมไอนุสืบต่อแต่ผู้คนรุ่นหลังต่อไป อีกทั้งการที่เขาทิ้งบันทึกรายละเอียดการอ่านออกเสียงและไวยากรณ์ของชาวไอนุไว้ ทำให้เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาค้นคว้าภาษาไอนุในประเทศญี่ปุ่นเชิงวิชาการ และส่งอิทธิพลอันใหญ่หลวงต่อผู้คนยุคหลังอีกด้วย สุดท้ายเขาเสียชีวิตในปีค.ศ.1971 ด้วยอายุ 89 ปี



มาซายะ คาโต้ (รับบทศาสตราจารย์คานะดะ)

ศาสตราจารย์คานะดะ

ศาสตราจารย์คานะดะที่ได้เห็นถึงพรสวรรค์ของเทรุในตอนที่ได้พบกับเธอที่ฮอกไกโดนั้น ก็ได้แนะนำให้เธอจดบันทึกและตีพิมพ์ “บทกวีมหากาพย์คามุยยูการ” เราจะรับรู้ได้ว่าภาษาไอนุและวัฒนธรรมไอนุมีความสำคัญถึงคนรุ่นหลังได้อย่างไรในภาพยนตร์นี้

[1] การบุกเบิกฮอกไกโดกับชนเผ่าไอนุ

ฮอกไกโดแต่เดิมแล้วเป็นพื้นที่ที่ชาวไอนุอาศัยอยู่กับธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ ในปีค.ศ.1869 (ปีเมจิที่ 2) รัฐบาลญี่ปุ่นไม่เคยรับฟังความเห็นของชาวไอนุและตั้งชื่อเกาะแห่งนี้ว่า “ฮอกไกโด” และถือว่าชนเผ่าไอนุเป็นประชากรชาวญี่ปุ่น อีกทั้งรัฐบาลได้ก่อร่างกฎหมายใหม่ซึ่งเริ่มนับฮอกไกโดเป็น “เขตพื้นที่ในประเทศ” เพราะเหตุนี้จึงทำให้ป่าบริสุทธิ์ถูกตัดทำลาย และมีถนน เมือง ท่าเรือรถไฟ เกิดขึ้นเต็มไปหมด การ “บุกเบิก” ดังกล่าวนี้นำให้ชนเผ่าไอนุถูกเรียกว่าเป็น “พวกบ้านนอก” และถูกเลือกปฏิบัติอย่างรุนแรง

[2] นโยบายการกลืนกลายทางวัฒนธรรมและผลกระทบ

ชาวไอนุไม่ได้เพียงแค่ถูกช่วงชิงแผ่นดินที่อยู่อาศัยที่ตนเองอาศัยมา แต่ยังถูกบังคับไม่ให้ใช้วัฒนธรรมหรือขนบประเพณีของตนเองด้วย ถูกบังคับไม่ให้ใช้ภาษาไอนุ ถูกบังคับให้เปลี่ยนชื่อเป็นคนญี่ปุ่น ห้ามลักปาก ห้ามใส่เครื่องประดับหู และยังถูกห้ามตกปลาเซลมอนด้วย นโยบายเหล่านี้ถูกเรียกว่า “นโยบายการกลืนกลายทางวัฒนธรรม” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชนเผ่าไอนุกลายเป็นหนึ่งเดียวกันกับสังคมญี่ปุ่น

[3] พระราชบัญญัติคุ้มครองชาวพื้นเมืองฮอกไกโด

ปีค.ศ.1899 (ปีเมจิที่ 32) รัฐบาลได้ก่อตั้ง “พระราชบัญญัติคุ้มครองชาวพื้นเมืองฮอกไกโด” และสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนทางเกษตรกรรมกับชาวไอนุ ด้วยพระราชบัญญัตินี้ทำให้ได้ที่ดินคืนแต่มีที่ดินที่ไม่เหมาะแก่การทำเกษตรเป็นจำนวนมากและไม่ได้รับการสนับสนุนที่มากพอ จึงทำให้เกิดเป็นปัญหาอันใหญ่หลวง รัฐบาลนี้ได้ตั้งชื่อพระราชบัญญัติว่า “คุ้มครอง” แต่ในความเป็นจริงแล้วก็เป็นหนึ่งในนโยบายการกลืนกลายทางวัฒนธรรม และส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตหรือวัฒนธรรมชาวไอนุเป็นอย่างมาก



Pick Up Scene

ซีนนี้เป็นซีนที่ “บทกวีมหากาพย์ยูการณับรรวมเล่ม” ที่ยูกิเอะ จิริได้จัดทำขึ้นมานั้นจะได้ตีพิมพ์ ภายในภาพยนตร์ “SONGS of KAMUI” ได้ถ่ายทอดเรื่องราวว่ายุคสมัยนั้นมีบรรยากาศเป็นอย่างไร



[4] การก่อตั้งสมาคมชาวไอนุฮอกไกโด

หลังจากสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปีค.ศ.1946 (ปีโชวะที่ 21) ได้มีการก่อตั้ง “สมาคมชาวไอนุ ฮอกไกโด” โดยมีชนเผ่าไอนุที่อาศัยอยู่ฮอกไกโดเป็นศูนย์กลาง สมาคมนี้ดำเนินกิจกรรมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดและรักษาวัฒนธรรม และปรับปรุงสถานะทางสังคมของชาวไอนุ ซึ่งในปีค.ศ.1961 ได้ตั้งชื่อสมาคมใหม่ว่า “สมาคมฮอกไกโดอุตาริ” และในปีค.ศ.2009 ได้มีการตั้งชื่อใหม่อีกครั้งเป็น “สมาคมไอนุฮอกไกโด” และได้เริ่มต้นสมาคมใหม่อีกครั้ง สมาคมมีการเปิดให้ทำกิจกรรมและสร้างความตระหนักรู้โดยมีเป้าหมายเพื่อลดการถูกเลือกปฏิบัติ สนับสนุนชีวิตประจำวัน ถ่ายทอดรักษาวรรณกรรมหรือภาษาไอนุนั่นเอง อีกทั้งสมาคมยังมีบทบาทสำคัญในการเข้าร่วมอภิปรายเรื่องสิทธิของชนพื้นเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศอีกด้วย

[5] พระราชบัญญัติส่งเสริมวัฒนธรรมและนโยบายไอนุ

เมื่อช่วงปีค.ศ.1980 ชนพื้นเมืองทั่วโลกมารวมตัวกัน ณ สหประชาชาติและได้ออกแถลงการณ์ดังต่อไปนี้

1

ขอเรียกร้องคืนที่ดินและ
ทรัพยากรของชนพื้นเมือง

2

ขอให้อนุรักษ์และพัฒนาศิลปะ
วัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ

3

ขอรับสิทธิในการแสดงความคิด
เห็นในเวทีการเมือง

เนื่องจากชาวไอนุก็เป็นชนพื้นเมืองจึงมีมุมมองเดียวกันและยังคงประท้วงต่อทฤษฎีเชื้อชาติเดียวของญี่ปุ่นที่ว่า “ญี่ปุ่นเป็นบ้านเกิดของแต่ชาวญี่ปุ่นเท่านั้นมาโดยตลอด” ดังนั้น มาตรการที่เกี่ยวข้องกับ “การส่งเสริมวัฒนธรรม” ในข้อ ② จึงถูกตราขึ้นเป็น “พระราชบัญญัติการส่งเสริมวัฒนธรรมไอนุ” ในปีค.ศ.1997

พระราชบัญญัติส่งเสริมวัฒนธรรมไอนุ

กฎหมายนี้ประกาศใช้ในปีค.ศ.1997 โดยให้การยอมรับชาวไอนุในฐานะชนกลุ่มน้อยในญี่ปุ่นอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และมีชื่ออย่างเป็นทางการคือ “กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวัฒนธรรมไอนุ และการเผยแพร่และการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประเพณีของชาวไอนุ” วัตถุประสงค์ของโครงการนี้มีเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมของชาวไอนุซึ่งครั้งหนึ่งเคยกลัวว่าใกล้จะสูญพันธุ์ และคาดว่าจะมีบทบาทสำคัญอย่างมาก อย่างไรก็ตาม กฎหมายดังกล่าวเน้นย้ำถึงการส่งเสริมวัฒนธรรมและไม่ได้กล่าวถึงสิทธิหรือการดำรงชีวิตของชนพื้นเมืองซึ่งยังคงเป็นปัญหาอยู่

พระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรการของชาวไอนุ (พระราชบัญญัติชาวไอนุใหม่)

เดือนพฤษภาคม ปีค.ศ.2019 (ปีแรกที่ 1) พระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรการของชาวไอนุมีผลบังคับใช้ ซึ่งเป็นครั้งแรกที่กฎหมายระบุอย่างชัดเจนว่าชาวไอนุเป็น “ชนพื้นเมือง” พระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรการเพื่อสร้างสังคมที่เคารพความภาคภูมิใจของชาวไอนุ กฎหมายนี้ครอบคลุมมาตรการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนความเป็นอิสระของชาวไอนุ ส่งเสริมชุมชนท้องถิ่น และจัดการเลือกปฏิบัติโดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

เพื่อสร้างสังคมที่ชาวไอนุสามารถอยู่ร่วมกับความภาคภูมิใจในเชื้อชาติและเป็นที่เคารพความภาคภูมิใจนั้น ๆ

การสร้างสังคมที่พลเมืองทุกคนอยู่ร่วมกันโดยเคารพความเป็นปัจเจกและบุคลิกภาพของกันและกัน

MEMO

จดบันทึก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



[6] จากหลากหลายวัฒนธรรมสู่สังคมแห่งการอาศัยร่วมกัน

ในประเทศญี่ปุ่นมีผู้คนซึ่งหลากหลายภาษา หลากวัฒนธรรม หลากขนบธรรมเนียมอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ชาวไอนุก็นับเป็นหนึ่งในวัฒนธรรมนี้และได้สร้างวัฒนธรรมอันอุดมสมบูรณ์ สืบทอดขนบธรรมเนียมที่ส่งต่อจากสมัยบรรพบุรุษในชุมชนและครัวเรือนของตัวเอง แต่เนื่องจากการบุกเบิกฮอกไกโดและนโยบายกลืนกลายวัฒนธรรมทำให้วัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาและพิธีกรรมต่าง ๆ เริ่มสูญหายไป ขณะเดียวกันภาษาไอนุเองก็เริ่มไม่ค่อยได้มีการใช้งาน

ในปัจจุบันเรียกกันว่า “ภาษาที่ใกล้สูญพันธุ์” ซึ่งการสูญพันธุ์ของภาษาหมายถึงมุมมองโลกที่เป็นเอกลักษณ์ของภาษาหรือวัฒนธรรมนั้น ๆ กำลังจะสูญหายไป ในปัจจุบัน ผู้ที่สามารถพูดภาษาไอนุมีจำนวนน้อยเป็นอย่างยิ่ง และผู้ที่ใช้ภาษาไอนุในชีวิตประจำวันก็มีจำนวนจำกัด แต่ในช่วงปีค.ศ.1980 ชาวไอนุได้เริ่มการกู้คืนฟื้นฟูวัฒนธรรมและพิธีกรรมต่าง ๆ โดยมีผู้คนที่ไม่ใช่ชนเผ่าไอนุได้เข้าร่วมอีกด้วย และเห็นได้ว่ากิจกรรมดังกล่าวได้ขยายตัวอย่างมาก

การฟื้นฟูวัฒนธรรมและการขยายตัวของการแลกเปลี่ยน



ในปัจจุบันมีการเริ่มจัด “ห้องเรียนภาษาไอนุ” โดยเปิดให้ผู้คนที่ได้ลงสัมผัสกับวัฒนธรรมไอนุอย่างชุดประจำชนเผ่า เครื่องดนตรี อาหาร สร้างอุปกรณ์ไม้ เป็นต้น โดยมีผู้คนจำนวนมากมาเข้าร่วม อีกทั้งมีการบูรณะบ้านเรือนเรือ เสื้อผ้าของชาวไอนุสมัยโบราณรวมถึงจัดกิจกรรมที่จำลองการตกปลาแซลมอนและล่ากวางแบบดั้งเดิม กิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นโอกาสอันล้ำค่าในการได้สัมผัสถึง “ภูมิปัญญาแห่งชีวิต” ของบรรดาชาวไอนุ วัฒนธรรมไอนุในปัจจุบันกำลังได้รับการสืบทอดและกำลังพัฒนาไปเป็นรูปแบบใหม่ ผู้คนที่นำเสนอผลงานศิลปะ ดนตรี หรือการเต้นระบำแบบโบราณก็มีจำนวนเพิ่มขึ้น ความสนใจในวัฒนธรรมไอนุก็สูงขึ้นเรื่อย ๆ เช่นเดียวกัน ดีไซน์ที่สืบลวดลายความเป็นไอนุหรืออาหารต่าง ๆ ก็ถูกนำมาใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นที่คุ้นเคยสำหรับผู้คนจำนวนมาก จากการบัญญัติ “พระราชบัญญัติส่งเสริมวัฒนธรรมไอนุ” และ “พระราชบัญญัติส่งเสริมนโยบายไอนุ” ทำให้วัฒนธรรมไอนุเป็นที่รู้จักอย่างเป็นวงกว้างในโรงเรียนหลาย ๆ พื้นที่มากขึ้น การสนับสนุนการพัฒนาหรือการปกป้องรักษาวัฒนธรรมโดยเกิดขึ้นจากพระราชบัญญัติเหล่านี้ก็สามารถดำเนินการได้ต่อไป ผลลัพธ์ทำให้มีผู้คนที่อยากสืบทอดภาษาไอนุ การระบำแบบโบราณ เพลงต่าง ๆ ไปยังคนรุ่นหลังเพิ่มขึ้น และทำให้กิจกรรมเหล่านี้ได้ดำเนินการได้สืบต่อไป



ห้องเรียนภาษาไอนุ

สนับสนุนโดย / โรงเรียนภาษาไอนุ นิบูทานิ เมืองปรัทริ แผนกเด็ก



กิจกรรมสัมผัสวัฒนธรรมไอนุ

ที่มา / Kawamura Kaneto Aynu Museum

มุ่งสร้างสังคมเพื่อการอาศัยร่วมกันให้เป็นจริง



ตลอดประวัติศาสตร์อันยาวนาน วัฒนธรรมไอนุได้รับการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นโดยผ่านความยากลำบากต่าง ๆ มากมาย ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ จะอยู่ร่วมกันในหลายประเทศและหลายภูมิภาค “การเคารพและเข้าใจ” ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกันและกัน ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและเจริญรุ่งเรือง



ตัวอย่างงานไม้แบบดั้งเดิมของชาวไอนุ

ที่มา / ColBase (<https://colbase.nich.go.jp>)



งานศิลปะที่สร้างขึ้นในชั้นเรียนวัฒนธรรมไอนุ

ที่มา / Kawamura Kaneto Aynu Museum

จิตวิญญาณแห่งวัฒนธรรมไอนุ

ให้ความสำคัญกับทุกสรรพสิ่ง ใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติ

ชาวไอนุนับถือ “คามุย (เทพเจ้า)” ที่อยู่ในสรรพสิ่งต่าง ๆ และใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติโดยให้ความสำคัญมาโดยตลอด ยกตัวอย่างเช่น เมื่อยามเก็บผักจะเก็บเท่าที่จำเป็นโดยไม่เก็บทั้งหมด จะเหลือผักบางส่วนไว้เลี้ยงให้เติบโตต่อไปเป็นเรื่องปกติ อีกทั้งสิ่งของหรืออุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตก็ใช้วัสดุธรรมชาติที่หาได้ใกล้ตัว และสร้างขึ้นมาอย่างประณีตโดยคงแนวความคิด “ให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยืนยาว” โดยเชื่อว่าสรรพสิ่งต่าง ๆ เป็นร่างที่คามุยได้หวนกลับมาจึงให้ความสำคัญเป็นอย่างดี การเคารพธรรมชาติสรรพสิ่งเช่นนี้ นับเป็นความคิดที่ชี้แนะผู้คนได้เป็นอย่างดี สามารถใช้ในการทบทวนวัฒนธรรมการบริโภคเกิดความจำเป็นในสังคมยุคปัจจุบันได้อีกด้วย จิตวิญญาณแห่งวัฒนธรรมไอนุยังเป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยให้คิดว่าจะสร้างสังคมที่มีความยั่งยืนได้อย่างไร

สังคมที่ทุกคนได้รับความเคารพ

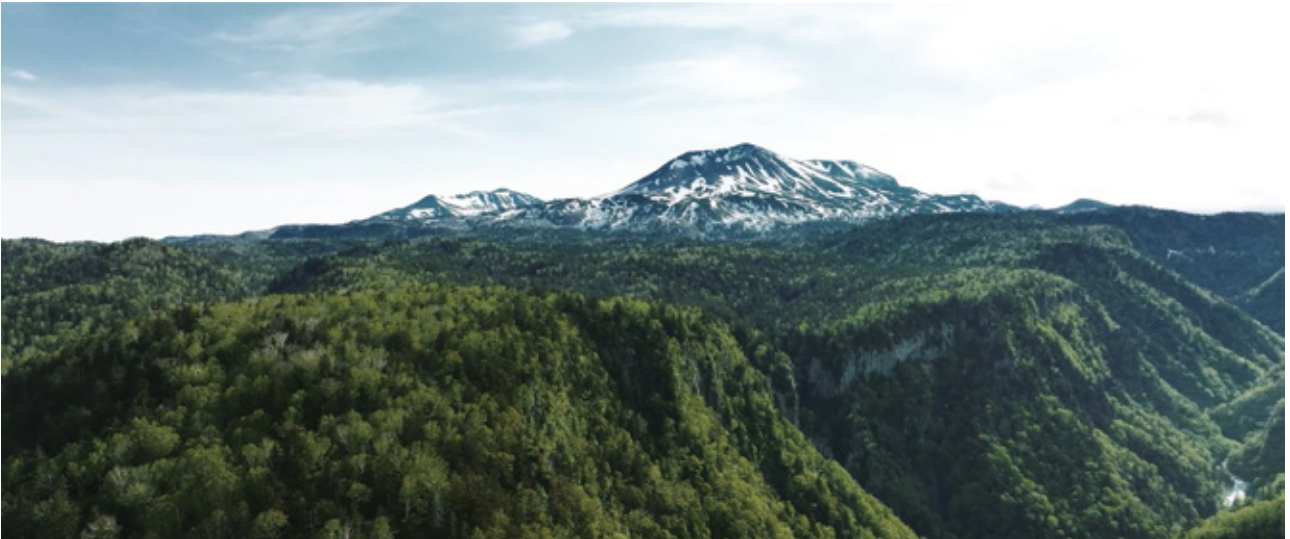
สำหรับชาวไอนุแล้ว การพึ่งพาอาศัยกันและกันระหว่างพวกพ้องเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการล่าเหยื่อ ตกปลา ก่อสร้างบ้าน ล้วนต้องใช้ความร่วมมือทั้งหมด จิตวิญญาณที่มีความมุ่งมั่นในการพึ่งพาอาศัยกันนี้แปลเป็นภาษาไอนุได้ว่า “อุเรปปะ” (การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน) เด็ก ๆ จะถูกเลี้ยงดูด้วยความรักโดยนับว่าเป็น “สมบัติของหมู่บ้าน” ส่วนผู้สูงวัยจะถูกนับถือกันว่าเป็น “ผู้เปี่ยมซึ่งปัญญา” อีกทั้ง “มูราชาโอะ” ผู้นำหมู่บ้าน จะถูกเลือกจากบุคคลที่มีคารม (ปเวตุก), มีความกล้าหาญ (ราเมตุก), มีใจพร้อมรับทุกสิ่งอย่าง (ชีเลตุก) และเก่งด้วยน้ำมือของตนเอง (เทเคตุก) มาเป็นบุคคลศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชน การมีจิตวิญญาณที่มีความเคารพและมีความร่วมมือนี้เรียกได้ว่าเป็นค่านิยมอันสำคัญอย่างยิ่งในสังคมยุคปัจจุบัน

สังคมที่มั่งคั่งทางจิตวิญญาณผ่านการสนทนา

ชาวไอนุเดินทางไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ได้อย่างเสรี และได้สร้างสังคมเจริญรุ่งเรืองผ่านการแลกเปลี่ยนและการค้าขาย รากฐานแห่งชีวิตของพวกเขาคือ อุดมคติในการแสวงหาสังคมที่สันติและมั่นคง เมื่อเกิดข้อขัดแย้ง การแก้ไขปัญหาด้วยการพูดคุยกันอย่างรอบคอบถือเป็นเรื่องสำคัญสูงสุด โดยการใช้กำลังหรือสงครามถือเป็นทางเลือกสุดท้าย การให้ความสำคัญกับการสนทนายังให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการแก้ปัญหาในสังคมที่มีความหลากหลายในปัจจุบันอีกด้วย

[7] รักษาจิตวิญญาณของวัฒนธรรมโอนูให้คงอยู่จนถึงปัจจุบัน

ในขณะที่สังคมสมัยใหม่มีความมั่งคั่งทางวัตถุแต่ก็ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ เช่น ความสัมพันธ์ของมนุษย์ลดน้อยลง การทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สงคราม และความยากจน ในยุคสมัยเช่นนี้ ค่านิยมและวิถีชีวิตของชาวโอนูเต็มไปด้วยภูมิปัญญาที่เราสามารถเรียนรู้ได้มากมายโดยการเข้าใจจิตวิญญาณของวัฒนธรรมโอนูที่เคารพธรรมชาติเคารพผู้คนและให้ความสำคัญกับการสนทนาและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของเรา เราอาจสามารถเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างสังคมที่ยั่งยืนและกลมกลืนได้อีกขั้นหนึ่ง



เราเรียนรู้อะไรได้จาก
วัฒนธรรมโอนู และเราจะนำ
มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
ได้อย่างไร



พิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงเอกสารสิ่งของของชาวไอนุ

เราจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับ
ประวัติศาสตร์และ
วัฒนธรรมของชาวไอ



"รวมบทกวีมหากาพย์โขน ยุคเอะ จิริ"
ฉบับปรับปรุงใหม่โดยอิริโร นาคาคาวะ
สำนักพิมพ์อวานิมู บุงโกะ

"เมื่อนามาแล้ว ออกโกได้นกแก้วใหญ่แห่งนี้เป็นดินแดน
เหนือสภาพของบรรพบุรุษของเฮง" เขาโขนได้ถ่ายทอดคำพูดและ
เรื่องราวที่สยดงมนใจตามการสนทนาและการบอกเล่าซึ่งปากต่อ
ปาก บรรดาผู้ที่รักษารูปแบบของบรรพบุรุษของเขาไว้ให้คนรุ่น
หลังและเพื่อโคโชนที่รู้จักเขาโขนจำนวนมากได้อนุ บทกวีมหากา
พย์มากมายถูกสร้างขึ้นตามอัสลาคีที่ถูกละทิ้ง (ค.ศ.1903-1922)
เขียนและทิ้งไว้ด้วยพลังแห่งศิลปะและความคิดหวังให้ของของ
ชนและโลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา



"SONGS OF KAMUI"
ภาพวาดโดย : นฤชาธาระ คาเซะ ตัน
โอริชิ ส้านกัมพพะ: Shunyodo Bodo
ภาพบนนี้ถูกจัดให้เป็นหัวข้อการชุมนุมโดย
การชุมนุมได้รับการคัดเลือกที่มีผลงานดีเด่นใน
เรื่องน่ายทอตรงหัวติดอกลำทาลูของยูโกะ
ที่เรียกว่าการ ซึ่งเป็นการรวมกันแบบเป็น
หลังในชื่อ "บทกวีมหากาพย์ยูการโอนู" เช่นที่
ได้ปรากฏตัวในการผจญภัยของโตะสุซึกัน
บนเรือดำน้ำในภาพยนตร์



เรียนรู้เกี่ยวกับไออนุ
ทุกโดเลยเนอะ!

นตรี
แล้ว!

ฉบับ: ชูการวาระ
kstore
นาคาฮาระ คาเสะ นักเขียน
งาน Big Comic ภาพยนตร์
จิ๋วแปลบทวีของชาวไออนุ
ภาษาญี่ปุ่น และทำให้ใครคนรุ่น
ใหม่เป็นเอกลักษณ์อีกอย่างของ
ไออนุ ซึ่งเป็นตัวละครที่ไม่

01 Hokkaido Ainu Center 7th Floor, Kaderu 2-7 Building, Kita 2 Nishi 7, Chuo-ku, Sapporo, Hokkaido 060-0002.		02 Hokkaido Museum 53-2 Konopporo, Atsubetsu-cho, Atsubetsu-ku, Sapporo, Hokkaido 004-0006	
03 Sapporo Ainu Culture Promotion Center (Sapporo Pirka Kotan) 27 Koganeyu, Minami-ku, Sapporo, Hokkaido, 061-2274		04 Tomakomai City Museum 3-9-7 Suehiro-cho, Tomakomai, Hokkaido 053-0011	
05 Yukar Village Ainu Lifestyle Material Building (Noboritsutsu Bear Park) 224 Noboribetsu Onsen-cho, Noboribetsu, Hokkaido, 059-0551		06 Upopoy National Ainu Museum and Park 2-3 Wakakusa-cho, Shiraoi Town, Shiraoi District, Hokkaido 059-09	
07 Chiri Yukie Memorial Museum 2-34-7 Noboribetsu Honcho, Noboribetsu, Hokkaido 059-0465		08 Yakumo Town Museum 154 Suehirocho, Yakumo-cho, Futami-gun, Hokkaido, 049-3112	
09 Hakodate City Museum of Northern Peoples 21-7 Suehirocho, Hakodate, Hokkaido 040-0053		10 Nibutani Ainu Culture Museum 55 Nibutani, Biratori-cho, Saru-gun, Hokkaido 055-0101	
11 Nibutani Crafts Gallery 61-6 Nibutani, Biratori-cho Saru-gun, Hokkaido 055- 0101		12 Historical Museum of Saru River 227-2 Nibutani, Biratori-cho Saru-gun, Hokkaido, 055- 0101	
13 Asahikawa City Museum Asahikawa City Taisetsu Crystal Hall, Kagura 3-jo 7-chome, Asahikawa City, Hokkaido 070-8003		14 Kawamura Kaneto Aynu Museum 11-chome, Hokumoncho, Asahikawa, Hokkaido 070-0825	
15 Nayoro City Museum 222 Midorioka, Nayoro, Hokkaido 096-0063		16 Okhotsk Museum Esashi 1614-1 Mikasacho, Esashicho, Esashigun, Hokkaido 098-5823	
17 Obihiro Centennial City Museum Midorigaoka, Obihiro, Hokkaido 080-0846		18 Ainu Cultural Activity Facility Ureshipa Chise Higashi 3-jo Kita 1-chome 2-27, Shiranuka-cho, Shiranuka-gun, Hokkaido 088- 0333	
19 Kushiro City Museum 1-7 Shunkodai, Kushiro, Hokkaido 085- 0822		20 Lake Akan Ainu Theater Ikor 4-7-84 Akanko Onsen, Akan-cho, Kushiro, Hokkaido 085-0467	
21 Abashiri City Historical Museum 1-1-3 Katsuramachi, Abashiri, Hokkaido 093-0041		22 Kaga Family Archives 29 Miyamaicho, Betsukaicho, Notsukegun, Hokkaido, 086- 0201	

ความปรารถนาต่อโปรเจกต์เพื่อการอาศัยอยู่ร่วมกัน “School of SONGS of KAMUI” และภาพยนตร์ “SONGS of KAMUI”

ฮอกไกโดเป็นที่อยู่อาศัยของบรรดาชนพื้นเมืองไอนุซึ่งมีภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ภาษาไอนุไม่มีตัวอักษรแต่สืบทอดกันมาด้วยวรรณกรรมมุขปาฐะเป็นเวลายาวนาน คุณยุกิเอะ จิริเอง เป็นผู้เสี่ยงชีวิตตนเองไปกับการจดบันทึก “ภาษาไอนุ” ให้เป็นลายลักษณ์อักษร และประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในการส่งต่อให้กับคนรุ่นหลัง ภาพยนตร์ “SONGS of KAMUI” มีฉากหลังเป็นทิวทัศน์เทือกเขาไดเซตสึซึ่งธรรมชาติอันยิ่งใหญ่และแสดงถึงเรื่องราวที่ได้ช่วงชีวิตของคุณยุกิเอะ จิริมาเป็นต้นแบบ ผลงานชิ้นนี้ได้สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งสร้างสังคมที่ไร้การเลือกปฏิบัติพร้อมทั้งถ่ายทอดความสำคัญของวัฒนธรรมที่ชนเผ่าไอนุได้สืบทอดกันมา ภาพยนตร์เรื่องนี้ถ่ายทอดความล้ำค่าที่ได้มาจากการหลากหลายทางวัฒนธรรมและค่านิยมโดยถ่ายทอดทั้งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และสภาพแวดล้อมทางสังคมอันเลวร้ายที่ชาวไอนุอาศัยอยู่ เราหวังว่าภาพยนตร์และโปรเจกต์นี้จะเปิดโอกาสในการดึงความสนใจไม่เพียงแค่เรื่องประวัติศาสตร์ของการเลือกปฏิบัติและการข่มเหงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงปัญหาต่าง ๆ เช่น การกลั่นแกล้ง การเลือกปฏิบัติ และความขัดแย้งที่มีอยู่ในสังคมยุคใหม่ด้วย และหวังว่าจะช่วยให้คนรุ่นต่อไปสามารถแก้ไขปัญหาสังคมทั้งในและต่างประเทศได้ รวมทั้งสร้างสังคมแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข



ภาพยนตร์ “SONGS of KAMUI”

[CAST]

มิซึกิ โยชิดะ (รับบท เทรุ คิตาซาโตะ)

อายุมุ โมจิซึกิ (รับบท ฮิซาชิ)

คาโฮะ ชิมาดะ (รับบท อินุยามัตสึ)

มิสะ ซิมิซึ (รับบท ชิสุเกะ คาเนดะ)

มาซายะ คาโต้ (รับบท ศาสตราจารย์คาเนดะ)

[CREDIT]

ผู้กำกับและผู้เขียนบท : ฮิโรชิ ชูกาวาระ

โปรดิวเซอร์ : คิโยโกะ ซาคุมะ ผลิตโดย : cinevoice

ร่วมผลิตโดย : เมืองหลวงแห่งวัฒนธรรมการถ่ายภาพ

“เมืองแห่งภาพถ่าย” อิกาชिकाวะ ฮอกไกโด



เมืองอิกาชिकाวะ x ฮอกไกโดชิมบุน

โปรเจกต์ไอนุเพื่อการอาศัยอยู่ร่วมกัน “School of SONGS of KAMUI”

[สนับสนุนภาพถ่ายโดย]

พิพิธภัณฑ์ฮอกไกโด

มูลนิธิเพื่อวัฒนธรรมไอนุ พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไอนุ นิบูทานิ เมืองปีราโทริ

พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านไอนุ เมืองชินฮิดากะ พิพิธภัณฑ์แห่งชาติโตเกียว สมาคมการท่องเที่ยวเมืองอิกาชिकाวะ

สภาส่งเสริมมรดกญี่ปุ่น ไอนุ คามิกาวะ เทือกเขาไดเซ็ตสึ พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์ไอนุ คาเนดะ ความมูระ cinevoice

ยูกิโนริ โอสึกะ (ไม่เรียงลำดับใด ๆ)

[ผู้ผลิต]

ฝ่ายขายสำนักพิมพ์ฮอกไกโดชิมบุน สาขาอิกาชिकाวะ

[ผู้ดูแล]

พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์หยาตสึเงิน ยูกิเอะ จิริ

ตีพิมพ์เมื่อ ธันวาคม ค.ศ.2024



ที่นี่คือ โนโบริเบ็ตสึ ฮอกไกโด ในภาษาไอนุเรียกว่า นูรูเบ็ต (แม่น้ำที่มีน้ำสีเข้ม) บทบาทของพิพิธภัณฑ์อนุสรณ์แห่งนี้คือการแนะนำความสำเร็จของยูกิเอะ จิริ หญิงสาวชาวไอนุที่เกิดในพื้นที่แห่งนี้ และได้เผยแพร่วัฒนธรรมไอนุ พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์แห่งนี้ได้รับการสร้างขึ้นด้วยการบริจาคจากประชาชนทั่วไป แคมเปญระดมทุนที่เริ่มต้นขึ้นในปี.ศ.2002 ได้รับการรวบรวมเงินบริจาคจากผู้คนมากกว่า 2,500 ราย และในช่วงฤดูใบไม้ร่วงปี.ศ.2010 พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์หยาตสึเงิน ยูกิเอะ จิริ ก็ได้ก่อตั้งขึ้น

INFORMATION

- ที่อยู่ : 2-34-7 Noboribetsu Honmachi, Noboribetsu City, Hokkaido, 059-0465 ■ โทรศัพท์/แฟกซ์:0143-83-5666
- อีเมล : ginnoshezuku@carrot.ocn.ne.jp ■ เวลาเปิดทำการ: 09.30 - 16.30 น. (เข้าได้ถึง 16.00 น.)
- ปิด: วันอังคาร (ยกเว้นวันหยุดนักขัตฤกษ์) วันอาทิตย์ (กลุ่มทัวร์ต้องจองล่วงหน้า) ปิดในช่วงฤดูหนาว (วันที่ 20 ธันวาคมถึงสิ้นเดือนกุมภาพันธ์)

เมืองฮิกาชิวะ ฮอกไกโด

เมืองที่มีประชากรประมาณ 8,500 คนแห่งนี้ตั้งอยู่เกือบใจกลางเกาะฮอกไกโด เป็นเมืองที่มีธรรมชาติอุดมสมบูรณ์และรายล้อมไปด้วยทิวทัศน์ขุนเขาที่สวยงาม รวมทั้งมียอดเขาอาซาฮิดาเคะ (2,291 เมตร) ซึ่งเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดของฮอกไกโดอีกด้วย “ฮิกาชิวะ” เป็นคำแปลตรงตัวของคำว่า “จูเบ็ตสึ” ในภาษาไอนุ เชื่อกันว่าที่ได้ชื่อนี้เพราะ “แหล่งน้ำอยู่ทางทิศตะวันออก ซึ่งเป็นที่ที่พระอาทิตย์และพระจันทร์ขึ้น” อุตสาหกรรมหลักได้แก่การเกษตร โดยส่วนใหญ่เป็นการปลูกข้าว การทำไม้ และการท่องเที่ยว เมืองนี้ได้รับพรเนื่องจากมีแหล่งน้ำใต้ดินจากภูเขาไดเซตสึ ทุกครัวเรือนที่นี่ก็ใช้ชีวิตกันโดยใช้น้ำใต้ดินซึ่งหาได้ยากในประเทศญี่ปุ่น ส่วนทางตะวันออกของเมืองเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติไดเซตสึซัง ซึ่งเป็นหนึ่งในอุทยานแห่งชาติที่ใหญ่ที่สุดในประเทศญี่ปุ่นมีลักษณะเด่นคือมีพีชอัลไพน์ มีใบไม้เปลี่ยนสีในฤดูใบไม้ร่วง และมีหิมะที่ปกคลุมหนาแน่น เป็นสถานที่ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลกด้วยทิวทัศน์ที่เปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล รวมถึงมีกิจกรรมอย่างการปีนเขาและกิจกรรมอื่น ๆ

ในปี.ศ.1985 เมืองแห่งนี้ได้ประกาศตนเองว่าเป็นเมืองแห่งการถ่ายภาพ และด้วยเป้าหมายที่จะเป็น “เมืองที่ดูดีในภาพถ่าย” จึงได้ดำเนินการพัฒนาเมืองผ่านวัฒนธรรม เช่น การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทั้งในประเทศและต่างประเทศด้วย มุ่งเน้นไปที่วัฒนธรรมการถ่ายภาพ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งผลิตเฟอร์นิเจอร์และเป็นผู้ผลิตเฟอร์นิเจอร์รายใหญ่ของอาซาฮิดาเคะอีกด้วย อีกทั้งยังเป็นเมืองที่มีการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศมากมาย

